

Malt fra Horsens i 99 år

Horsens Ny Malteri gennem opgangs- og nedgangstider

Af Christian Rye

HORSENS - Med lukningen af Horsens Ny Malteri ved udgangen af dette år er der sat punktum for en næsten 100-årig Horsens-virksomheds historie.

Det var det nystiftede Østjyske Bryggerier - en fusion af bryggerierne i Århus, Horsens, Vejle og Fredericia - der i 1898 påbegyndte opførelsen af malteriet, skriver tidligere direktør på malteriet, Axel Olsen, i et skrift, der blev lavet ved Horsens Ny Malteris 75 års jubilæum.

Malteriet skulle forsyne bryggerierne med malt og desuden sælge malt til andre bryggerier inden for landets grænser. Den 5. marts 1899 foretog man den første køllebelægning (udlægning af malt til tørre) på det nye malteri i Horsens. Kapaciteten var 2200 tons malt årligt med beskæftigelse af 30-40 maltgørere. Maltfremstillingen var dengang et næsten rent håndværk, der krævede lang oplæring.

Forældet fra start

Virksomheden i Horsens var med sine seks etager og en længde på 100 meter Danmarks største industribygning, og anlægsudgifterne var 500.000 kr.

Men malteriet var faktisk forældet, den dag det gik i drift. Netop i de år begyndte manuelt betjente malterier at vige pladsen for mekaniske malterier med langt større effektivitet - specielt et mindre forbrug af arbejdskraft.

Ejerne, Østjyske Bryggerier, formåede ikke at udnytte malteriets kapacitet, og i lange perioder lå det stille. Det prægede i mange år driften og dens resultat. De mange forsøg, der blev gjort for at gøre virksomheden rentabel, virkede kun sporadisk. En brand i 1905 anrettede skader for 130.000 kr., hvilket naturligvis ikke gjorde situationen lettere.

De to økonomiske lyspunkter i malteriets første halv århundrede var faktisk de to verdenskrige. I de år blev malteriet an-

Da Horsens Malteri blev bygget i 1898, var det Danmarks største industribygning. (Foto fra 75 års-jubilæumsskrift)

vendt som statslager for korn, til korntørring og under anden verdenskrig til fremstilling af tørrede roesnitte.

Stor eksport

Ved afslutningen af anden verdenskrig i 1945 var der imidlertid indtruffet en situation, der ændrede Horsens Malteris skæbne til det bedre.

Den europæiske maltningskapacitet var under krigen blevet alvorligt formindsket, og der var et stort behov for malt både i Europa og i oversøiske lande.

Maltningen på Horsens Malteri sættes i gang igen, og destinationerne for Horsens-malten blev foruden en række europæiske lande Brasilien, Hong Kong og Sydafrika.

Eksporten steg stærkt, og allerede i 1947 blev det besluttet at modernisere malteriet, der samtidig ændrede navn til Horsens Ny Malteri.

Der blev investeret i et malteri-anlæg og i ombygning af malteriets bestående to køller.

Resultatet blev, at man for en investering på 3,75 mill. kr. fik et malteri, der

var langt forud for sin tid.

I begyndelsen af 50'erne stabiliserede produktionen sig på ca. 10.000 ton malt om året med et relativt fast eksportmarked bestående hovedsageligt af Sydamerika, Afrika og Vesttyskland. Sidst i 50'erne var produktionen steget til 12.000 ton malt om året.

I begyndelsen af 60'erne blev der opført en ny silo-bygning på malteriet, og laboratoriet blev udvidet.

Skar tiden ned

I 1964 viste nogle forsøgsrækker, at maltnings-tiden kunne nedskæres drastisk, og der blev udarbejdet et skitseprojekt til fordobling af produktionen.

Projektet blev udbygget og gennemført i 1969. Allerede i drifts-året 1970-71 havde Horsens Ny Malteri en afsætning på i alt 25.000 ton malt, og produktionen steg støt de efterfølgende år.

Fra et ikke alt for succesrigt første halv århundrede udviklede Horsens Ny Malteri sig til at blive et moderne, veldrevet malteri af internationalt format.

Men derefter blev malt-industrien mere global, og verdensmarkedspriserne på korn svingede kraftigt op og ned. Horsens Ny Malteri leverede malt til Ceres, og senere også til Faxø, mens eksporten stort set hørte op.

- De seneste år er der bygget store malterier i bl.a. Vordingborg, hvor Carlsberg er involveret, i Halmstad og i Rostock - alle malterier inden for »rækkevidde«, siger lederen af Horsens Ny Malteri, bryggerichef Bengt Høgh Hansen.

- Overskudsproduktion trykker prisen, og vi kan ikke på malteriet i Horsens fremstille malt til konkurrencedygtige priser. Vi er simpelthen blevet indhentet af verdensmarkedet. I dag er det en fordel for os at få løn-maltet hos andre, og der er ikke forretning i at drive Horsens Ny Malteri, der heller ikke er så moderne som de nye, store malterier omkring os.

Efter anden verdenskrig udviklede Horsens Malteri sig til at blive af internationalt format.

Uventet lukning

HORSENS - Meddelelsen om lukningen af Horsens Ny Malteri kom uventet for de 22 medarbejdere.

Bryggerigruppen orienterede i går Københavns Fondsbørs og pressen om beslutningen om at stoppe produktionen fra årets udgang, men medarbejderne på malteriet var blevet orienteret allerede dagen før.

- Reaktionen på meddelelsen tirsdag var stille, og det er som om, det først var i går, det virkelig gik op for os, at vores arbejdsplads nedlægges, siger tilidsmand på Horsens Ny Malteri, Tonny Nielsen.

- Vi har med mellemrum drøftet muligheden af, at malteriet skulle blive lukket, men vi havde ikke ventet, at beslutningen ville blive taget så hurtigt. Endnu er det så nyt for os, at de færreste har taget stilling til, hvad de vil.

- Vi er blevet lovet ansættelse andre steder i Bryggerigruppen, hvis det er muligt, og det er man i gang med at undersøge. En del af medarbejderne vil gerne arbejde videre i Bryggerigruppen, men andre vil nok søge nyt arbejde, som man ikke skal flytte eller køre langt efter. (can)